



V podružnični šoli Jezero pa so si obiskovalci lahko ogledali razstavo barjanskih posebnosti (pripravili so jo Brane Velikojne, Boris Višnovc in Ljubo Strma) ter ročnih del prizadevnih žena.

PRIJETNO DOŽIVETJE

Barjanski dnevi v Podpeči

Splet prireditev, razstav in turističnih aktivnosti, ki so se 6., 7. in 8. oktobra odvijale v dobri organizaciji Turističnega društva Podpeč-Preserje se imelo naslov Barjanski dnevi. Bili so posrečena, domiselna pa tudi izvirna oblika vrednote in prikaza barjanskih posebnosti, pa naj je šlo za dovršeno razstavo Barje, naravoslovne dneve in prikaze nekdanjih del, lovsko polharsko razstavo, za dejavnost planinskega društva pa čudovito predstavitev – izročilo Jalnovih Bobrov v izvedbi kulturnih delavcev te podkriške krajevne skupnosti. Krajanje so opravili zahtevno nalogo, ki pa je bila vezana tudi na funkcijo gostitelja 4. turističnega srečanja Vičanov.

Čeprav se je tega sobotnega popoldneva po dežju zjasnilo in je izpod krimskih gozdov ledeno zapihalo, se je pred podpeškimi družbenim domom zbralo precejšnje število krajanov in aktivistov ljubljanskih turističnih društev, pa turističnih delavcev, obiskovalcev iz Ljubljane in njenih občin, da naključnih obiskovalcev ne štejemo. Lične in prijetne stojnice s pestro ponudbo, med katero je še posebej izstopala stojnica z dobrotami tamkajšnjega aktiva kmečkih žena, so z narodnimi nošami, s soljo in kruhom predstavljale prisrčen in topel sprejem prav za vse.

Klena beseda podpeškega kmeta, ki je orisal zgodovino in značilnosti svojega kraja, pa je bila svojevrsen pričetek samega srečanja. Sledili so odlomki Jalnovih Bobrov v že omenjeni in doživeti izvedbi članov KUD Podpeč-Preserje in okteta Hrastovec.

Prisotne (za natrpano dvorano jih je bilo) je nato nagovoril Maks Klanšek – predsednik Sveta

za turizem pri OK SZDL in med drugim dejal: »Menim, da je prispevek občanov naše občine v štirih letih delovanja Sveta za turizem vendarle dal neke rezultate. V teh letih so se zbudili krajanje Rakitne, pa zopet zaspali, da bi se ponovno zbudili, prebudili so se krajanje Turjaka in ostali budni. Iska vas je permanentno živa, Tomišelj je pričel zelo originalno, v Polhovem Gradcu se že nekaj dogaja. Dobrova je oživela, poskušajo na Brezovici in Barju, olupšujejo se mestne krajevne skupnosti. Skratka počasi, a vztrajno se tudi podoba naše občine spreminja, z njo naše mesto in slovenska dežela.«

Podeljene blagajane in osati

Nato je predsednik komisije za ocenjevanje krajevnih skupnosti Alojz Dolničar prebral očno, skupaj z glavno in odgovorno urednico Naše Komune Janjo Domitrovič pa je podelil blagajane in barjanske osate za leto 1988. Žal pa se z izjemo predstavnika Rakove jelše, prejemniki ostalih osatov podelitve niso udeležili, kar seveda ni ne pogumno ne samokritično.

Lojze Šoster – predsednik Mestne turistične zveze pa je turističnim društvom oziroma krajevnim skupnostim iz vseh petih ljubljanskih občin podelil priznanja za dosežke pri urejanju okolja oziroma turistična prizadevanja v tem letu. V naši občini so bili prejemniki KS Črni vrh, Konjerejsko društvo Tomišelj in Turistično društvo Iska vas.

Čeprav hladno, a lepo je bilo med prijaznimi in prizadevnimi krajanje KS Podpeč-Preserje ta so-



Jalnovi Bobri so oživeli

botni večer in ob srečolovu ter ponudbi tamkajšnjega Gasilskega društva, ob lovskem golažu in zvokih ansambla so se Barjanski dnevi tudi utrnili. Želimo jim, da bi tudi drugo in naslednja leta ponovno zaživeli in ohranili vsem utrip barja in njegovih ljudi.

J. DOMITROVIČ

Blagajane za leto 1988

Prejeli so jih: KS Črni vrh, KS Tomišelj, KS Zelmlje, KS Murgle, KS Vnanje Gorice in TD Turjak. Barjanski osati za leto 1988: Prejeli so jih: KS Barje, KS Zelni log, KS Rakova jelša in KS Galjevica.

Poročilo o ocenjevanju krajevnih skupnosti

Komisija za ocenjevanje okolja pri uredništvu Naše komune je letos z ozirom na sklep Sveta za turizem pri predsedstvu OK SZDL Ljubljana Vič-Rudnik, ocenjevanje viden in urejenost vseh KS na območju občine. Zakaj vse? Preprosto povedano zaradi tega, ker smo v svetu za turizem vsa leta nazaj ugotavljali, da se vrsta KS, kjer zelo skrbijo za urejenost svojega okolja, ni pripravljala na razpis, drugi razlog pa je tudi v tem, da se spreminja naš odnos do okolja in bilo bi torej krivično, če bi ocenjevali le na podlagi razpisa.

To ocenjevanje pa je za komisijo letos predstavljalo kar precejšnji zalogaj, a vendarle smo uspešni obiskati celotno območje občine, pa čeprav se vedno nismo sestali s predstavniki KS ali turističnega društva. Kot je rečeno je splošna ocena za urejenost okolja v naši občini razmeroma dobra. Boljša in učinkovitejša je na njenem izvenmestnem območju, nekoliko slabša na mestnem odnosno primestnem. Pri tem je realno

treba upoštevati drugačnost pogojev bivanja glede na večjo naseljenost, frekvenco gibanja, prometa, skratka drugačen mestni način življenja, ki ga tempo bistveno drugače obremenjuje. To sicer ne pomeni, da se marsikje ne bi dalo storiti še več, pa ne samo v KS, temveč tudi s pomočjo pristojnih strokovnih služb. Letos podeljujemo štirim KS Barjanski osat. To so Barje, Zelni log, Rokova jelša in Galjevica. Okolje v teh KS po svojem videzu, neurejenosti močno odstopa od okolij drugih KS. Res je, da so to področja, kjer se krajanje srečujejo z največimi vdori črnih gradenj, neurejeno komunalno infrastrukturo, pa tudi z gradbišči prometnic. Dobro vemo, da si vodstva KS prizadevajo za odpravo teh težkih problemov, a zdi se, da ob tem ostajajo nemočna ali premalo odločna. Osati, ki jih bomo danes podelili, so sicer graja tem okoljem, a vzemimo jih kot opozorilo širši družbeni skupnosti, da s pomočjo pristojnih strokovnih služb storijo več skupaj z omenjenimi KS, da bo tudi ta del občine in Ljubljane postal prijetnejši in bolj urejen. Mnogo lahko k temu prispevajo tudi krajanje sami, a vsega najbrže ne bodo zmogli.

Povejmo tudi to, da je črni pik neurejenosti v občini še precej, a ne zadevajo tako širokega obsega. Na mestnem območju izjemno izstopa neurejenost in zaraščenost pločnikov, marsikatera OZD ali javna ustanova še vedno ne poskrbi za urejenejši videz svojega okolja, to velja tudi na izvenmestnem področju, npr. ob križišču na Brezovici, na železniških postajah ali pa celo tu v Podpeči okrog TOZD Hoja. Z odločnejšo in javno opozorjeno besedo ter dogovorom za akcijo, pa se da tudi to kaj hitro spremeniti. To dokazujejo tudi vse tiste krajevne skupnosti, ki bodo danes prejele blagajane za najbolj urejeno okolje v letu 1988. Te so: KS Zelmlje, KS Vnanje Gorice, KS Turjak, KS Črni vrh, KS Murgle in KS Tomišelj. Obiščimo jih, skušajmo jih posnemati.

Storimo več, da bo drugo leto manj osatov in več blagajan. V tem je poanta našega, četrtega ocenjevanja urejenosti v občini Ljubljana Vič-Rudnik.

Sprehod po dolomitskih KS

Polhov Gradec je resda prijeten kraj v osrčju istoimenskih dolomitov, a pogled nanje se zdi prijetnejši, če zremo vanj iz primerne daljave, kot če se sprehodimo po njem. Pa ne gre izrekati kritik na prizadevno vodstvo te krajevne skupnosti ali celo njihovih krajanov, ki so dokazali prav v zadnjem času, da se da marsikaj storiti s potrpežljivostjo, lastnim delom in trudom. Z ureditvijo gloriote, malega a čudovitega muzeja, z obnovo spomenika grofu Blagayu, ki je anonimnost tega kraja ponesel v svet z odkritjem Blagajevoga volčina, pa s še drugimi opravili so storili precej. A žal, se popotnikovo oko zaustavi na treh črnih, prečnih točkah tega kraja. Panoramski pogled na kaj hitro zagre nekdanji prelepa in po svoji umetniški vrednosti dragocena stavba, označena s številko Polhov Gradec 30. Castiljiva starist – nekaj več kot 200 let – je precej načela ta zgodovinski spomenik. Zdi se, da to vidi vsakdo, a žal ni tako. Upravljalec Stanin-vest (stavba sodi namreč pod okrilje Samoupravne stanovske skupnosti) tega ne vidi ali noče videti. Žalostno a resnično, še posebej, če vemo, da je pomoč že obljubljala...

Morda je še bolj žalosten pogled na drugo, pa morda najpomembnejšo zgodovinsko ovrednoteno stavbo v kraju – nekdanji lep polhograjski grad. Ze dolgo išče dobrega gospodarja, naravnost ključ po njem. Pred leti so se »ga usmilili« Polhograjci sami in mu s pomočjo Hoje in nekaj družbenimi sredstvi priskrbeli novo streho, saj ga je že pošteno zalivalo. Od takrat dalje pa grad, čeprav si ga je ogledoval že marsikdo, še vedno žalostno sameva. Sam, prazen, ubogi in zdi se, da ga bo od sramu in stiske dobesedno pobralo. Ključ in opozarja, bil pa bi lahko še kako koristen za marsikaj, pa čeprav bi zahteval nekaj denarja.

Naravnost pretresljiv pa je pogled streljaj dlje – na nekdanji lep Turistični pogrski dom. O tem smo že pisali, a zdi se, da bodo napor prizadevnega Turističnega društva naleteli na gluha ušesa. Najemnika že od spomladi ne opravlja dela v njem (piše, da zaradi bolezn), baje pa sta v službi že drugje a stanujeta v njem. Ker je bila pogodba sklenjena za daljši čas, ga ne nameravata vrniti društvu, pa čeprav ima ta že resne in odgovorne ponudnike. Sodni mlini meljejo, stanje tega doma pa je podobno posledicam vandalističnega napada. Te črne pike pa žal niso samo stvar Pograjcev, zamisljajo naj se nade njimi, tudi tisti, ki lahko kaj storijo.

Črni vrh, pa čeprav se vozimo do njega po še vedno ne preveč vzdrževani makadamski cesti, katere prahu so se domaćini pa tudi številni turisti dobesedno marsikdaj že nažrli, pa nam utrinja pogled na lepo neokrnjeno naravo,

na vas pridnih in marljivih ljudi, kar potrjujejo tako lepo obdelane senožeti vin v hrib zasejane njive, mir in cvetje na sleherni okenski polici. Resda te tu in tam stisne ob pogledu na nekdanj mogočne a danes povsem opuščene kmetije, ki samevajo na obronkih hribovja. Največji ponos kraja pa je nedvomno velik lep dom, ki so ga zgradili sami in veselijo se ga – svoje nove hiše (pa čeprav je s strani nekaterih krajanov še vedno slišati kakšno pikro) in tu je dokaz – V sloji je moč in kjer so uspehi, je tudi zadovoljstvo. Še pred zimo bo nov dom dobil tudi fasado in drugo leto bo že nared. Na Črnem vrhu kopljejo tudi vodovod, zelo radi pa bi našli tudi skupni jezik z upravljalci cest, saj jim ne dovolijo odpiranja peskokopov na brežinah, ki so njihova last in morajo zatorej pesek prevažati za svoje potrebe kar iz doline.

Horjulčani so letos res dobili prelepo Mercatorjevo trgovino, a kaj ko je v kraju še vrsta problemov. Komunalnih seveda. Letos so bili aktivni pri gradnji vodovoda, na Zažarju in v Sentojuštu, vse napore in kot pravijo sami že kar pravo borbo pa namenjajo obnovi cest. Horjul ni neka vas za devetim hribov, postaja lepo sodobno naselje in kar prava sramota je, da je asfalta še vedno komaj za vzorec. S cestami je križ pravijo, še večji pa z njihovimi upravljalci odnosno vzdrževalci – Cestnim podjetjem Ljubljana. Saj jih prerediti vidujemo, tako, da so prepusti marsikdaj že zamašeni, svojega cestnega delavca bi laže nadzirali, pa še storil bi več, a čemu bi že tako pičila sredstva odmerjali dvakrat. Pa še res je. Delegati bodo morali biti aktivnejši in glasnejši tudi v mestni skupščini ali pa vsaj na komunalni! Tarejo jih še problemi z avtobusno postajo. Ta je sedaj na dobri lokaciji (za vse razmere ugodni) a kaj, ko je le-ta sredi kraja in prostorsko zelo omejena ter prometno ne preveč varna.

Na Dobrovi gradijo nov gasilski dom, starega so podrli, prav tako na Hruševem. Uspešni so bili Dobrovčani pri urejanju cest – asfaltiranju na Sujíci in v ostalih zaselkih, mostovi so sedaj urejeni in novi, v pripravi je gradnja mrliške vežice s parkirnim prostorom, turistično društvo je ob Gradašnici saniralo divje odlagališče, skratka dejavnost v tej dolomitski krajevni skupnosti je nad vse živahna. Radi bi še marsikaj, predvsem malo več posluha za boljše urejenost nekaterih hiš prav v centru naselja. Ogorčeni pa so nad ravnanjem lastnika hiše Stara cesta 1, ki se kljub opozorilom krajevne skupnosti, pa tudi inšpekcijskih služb ni priključil na kanalizacijo. Odkot te hiše je speljani prosto od hiše navzdol, naravnost pred vzorno urejeno igrišče dobrovskega vrtca! Bo morda te vrstice prebral in se sramoval!

JANJA DOMITROVIČ

PREDSTAVLJAMO VAM NAŠ KRAJ:

TOMIŠELJ

Prednost komunalni

Barjanci že od nekdanj veljajo za marljive in družabne ljudi. Kadar ti stopijo skupaj in pljunejo v roke, lahko premaknejo hudiča in pol, pa najsi gre za gradnjo nove ceste, mostu, gasilskega doma ali česa drugega.

Tej hvalevredni tradiciji ostajajo zvesti tudi krajanje Tomišlja – raztrgane vsi med Igom in Podpečjo, kjer se križajo številna barjanska brezpotja in kjer s svojimi, kot biser čistimi tolmoni vijuga potok Iska. V zadnjem času so tu namreč z izdatnim udarniškim delom, podkrepljenim seveda s samoprispevkom občanov, rešili marsikak krajevni problem, pa čeprav je šlo tudi za dela, ki jih ponekod opravljajo izključno poklicne družbene organizacije.

Tako so nedavno denimo prevzeli vsa



Večina Tomišljanov še vedno ostaja zvesta kmetijstvu (kot polkmetje). Tako se je tudi Tončeva Ida podvzela s spravilom jabolk

gradbena (zemeljska) dela pri ureditvi medkrajevne ceste Tomišelj-Vrbljene, ki jo je potem asfaltiralo Cestno podjetje Ljubljana, financirala pa ljubljanska skupnost za ceste. Skupno investicijsko vrednost tega projekta cenijo na okoli 12 starih milijard. Cesta je za kraj, kot pravijo, še kako velikega pomena, saj jih povezuje s sosednjima Vrbljenom in Strahomerjem.

Nič manj pomemben korak v tej smeri ni bila tudi izgradnja novega mostu in brvi čez potok Isko (lani). Stari most je bil namreč že povsem dotrajan in je grozil, da se vsak čas zruši. Isto velja tudi za brv. Vendar pa krajanje tukaj sami niso delali.

Zdaj bi radi krajanje našli učinkovito formulo še za Šalčkov štrardon, za katerega vzdrževanje KS Tomišelj ne dobiva nobene denarja, pa čeprav je prometno precej obremenjen. Pot je namreč še vedno okvalificirana kot običajen barjanski štrardon, radi pa bi, da ji priznajo status redne krajevne ceste.

Obnovili bodo pokopališče

Veliko komunalnim problemom, s katerimi se otepa Tomišelj, botruje prav raztegnjenost vasi. Ta je sestavljena iz treh zaselkov, medtem ko ima celotna krajevna skupnost kar pet vasi. Vse te, kot zagotavljajo krajevni možje, obravnavajo z enakimi merili, ne da bi dali prednost tej ali oni. Tako